

KLONODONZ Svarīgākās nodokļu regulējuma izmaiņas 2017. gadā

2017. gada nodokļu izmaiņu procesā vislielākā intriga neapšaubāmi bija dinamiskā un neprognozējamā mikrouzņēmumu nodokļa (MUN) režīma reformēšana. Ar otro mēģinājumu tikai 20. decembrī Saeima spēja vienoties par to, kā šogad iekasējami nodokļi no pašiem mazākajiem uzņēmumiem, negaidīti paceļot MUN likmi no 9% līdz 15%.

Ja Valsts prezidents šo **Mikrouzņēmumu nodokļa likuma** grozījumu variantu izsludinās, tad aptuveni 50 000 mazo uzņēmēju tikai trīs dienas pirms jaunā režīma stāšanās spēkā varēja beidzot iepazīties ar grozījumu galīgo redakciju un sākt jaunu gadu ar jaunu – par 67% lielāku – nodokļu slogu. Protams, šādām izmaiņām ir savs saprotams pamatojums, tomēr, vērtējot likumdevēju katastrofālo neprasmi informēt sabiedrību par gaidāmajām izmaiņām, jāatzīst, ka MUN grozījumu izstrādes un pieņemšanas process ir pelnīti ieguvis apzīmējumu „kārtīga putra”.

Otrs „budžeta pakā” visvairāk pieminētais nodokļu objekts ir vieglās automašīnas – lai gan veiktās izmaiņas nevar nosaukt par radikālām vai negaidītām, uzņēmējiem ir jāreķinās, ka 2017. gada nodokļu slogs saistībā ar vieglajām automašīnām neapšaubāmi pieaugs. Lai to īstenotu, ir veikti grozījumi **Pievienotās vērtības nodokļa likumā**, **likumā „Par uzņēmumu ienākuma nodokli”** un **Dabas resursu nodokļa likumā**, kā arī **Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodokļa likumā**.

Trešā vieta būtu piešķirama valsts mēģinājumam stimulēt inovatīvu un potenciāli ienesīgu biznesa ideju attīstību Latvijā, izveidojot jaunu atbalsta režīmu jaunuzņēmumiem. Lai arī grūti izpildāmo kritēriju dēļ ir skaidrs, ka tikai daži jaunie uzņēmēji spēs kvalificēties jaunuzņēmuma statusam – **Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likuma** anotācijā prognozēts, ka jaunuzņēmumu skaits varētu sasniegt 20, tomēr pati par sevi šāda iniciatīva ir jāvērtē pozitīvi.

Bet nu – visu pēc kārtas.

1 Valsts prezidenta Raimonda Vējoņa salīdzinājums par situāciju, kas gada nogalē izveidojusies ap mazo uzņēmumu nodokļiem (14.12.2016).

Nodokļu konvencijas

2017. gadā būs piemērojams Sacimā 2016. gada 6. oktobrī pieņemtais likums „Par Latvijas Republikas valdības un **Kipras Republikas** valdības konvenciju par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem”, kas stājās spēkā 2016. gada 19. oktobrī. Šī raksta tapšanas un žurnāla janvāra numura nodošanas laikā, 2016. gada nogalē, vēl bija gaidāms, vai spēkā stāsies nodokļu konvencija ar **Honkongu**. Likums „Par Latvijas Republikas valdības un Ķīnas Tautas Republikas Honkongas īpašā administratīvā reģiona valdības līgumu par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu attiecībā uz ienākuma nodokļiem” arī Saeimā tika pieņemts aizvadītā gada 6. oktobrī un stājās spēkā 19. oktobrī, taču nodokļu konvencijā noteikts, ka katra līgumslēdzēja puse rakstiski informē otru par to, ka ir izpildītas to normatīvajos aktos noteiktās procedūras. Līgums stājās spēkā datumā, kad saņemts pēdējais minētais paziņojums.

Mikrouzņēmumu nodoklis (MUN)

2016. gada 20. decembrī Sacimā pieņemtie grozījumi **Mikrouzņēmumu nodokļa likumā** paredz, ka MUN likmes ir palielinātas no 9% līdz 15%, savukārt 2017. gadā mikrouzņēmumi ar apgrozījumu līdz 7000 EUR var piemērot 12% likmi. Minimālās valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI) par mikrouzņēmuma darbiniekiem nav jāveic. Tie nodokļu maksātāji, kuri ar 2017. gada 1. janvāri vēlas iegūt vai atgūt mikrouzņēmumu nodokļa maksātāja statusu vai atteikties no tā, to varēs izdarīt, iesniedzot Valsts ieņēmumu dienestam (VID) pieteikumu līdz 2017. gada 31. janvārim. Tā kā raksta sagatavošanas brīdī likuma grozījumi vēl nebija izsludināti, pieņemot lēmumu par mikrouz-

**Sabīne
Vuškāne,**
zvērīnātu
advokātu
biroja
Soralnen
vecākā
nodokļu
menedžere

**Dace
Everte,**
zvērīnātu
advokātu
biroja
Soralnen
vecākā
nodokļu
menedžere

nēmumu nodokļa maksātāja statusa maiņu, VID aicina nodokļu maksātājus rūpīgi iepazīties un izvērtēt likumu grozījumus pēc to izsludināšanas.

MUN novirzīšana sociālajiem maksājumiem

Ieņēmumi no MUN tiek pārdalīti, būtiski lielāku daļu novirzot uz VSAOI. Procentuāla nodokļu un nodevu novirzīšana valsts budžetā no MUN 2016. un 2017. gadā ir apkopota 1. tabulā.

MUN likmes iespējamie palielinājumi

Pārsniedzot 100 000 EUR apgrozījumu, pārsnieguma daļai MUN likme ir 20%. **Palielināto likmi var nepiemērot, ja taksācijas gada apgrozījuma pieaugums nav lielāks par 30% no pirmstaksācijas vai pirms pirmstaksācijas gada apgrozījuma.** Piemēram, ja 2016. gadā apgrozījums bija 100 000 EUR, savukārt 2017. gadā 120 000 EUR, uzņēmumam ir tiesības apgrozījumam nepiemērot MUN 20%, bet gan to pašu 15% likmi. Tāpat arī, ja 2015. gadā uzņēmuma apgrozījums bija 100 000 EUR, 2016. gadā – 50 000 EUR, bet 2017. gadā 130 000 EUR, arī tad 130 000 EUR apgrozījumam var piemērot 15% likmi.

Ja mikrouzņēmumu darbinieku skaits pārsniedz piecus darbiniekus, tad likmei pieskaita 2% par katru papildus nodarbināto darbinieku, piemēram, ja uzņēmumā strādā 6 darbinieki, tad MUN likme būs 17%. Arī šeit ir izņēmums, kad var nepiemērot **papildu procentus par darbiniekiem, ja taksācijas gada darbinieku skaits, salīdzinot ar pirmstaksācijas gadu un pirmstaksācijas gadu salīdzinot ar pirms pirmstaksācijas gadu, nav pieaudzis vairāk kā par vienu vai diviem darbiniekiem.** Piemēram, ja 2015. gadā darbinieku skaits bija 4 darbinieki, 2016. gadā – 5 darbinieki, bet 2017. gadā būs 6 darbinieki, papildu procenti par mikrouzņēmuma apgrozījumu nav jāaprēķina. Savukārt, ja, piemēram, 2015. gadā darbinieku skaits bija 2 darbinieki, 2016. gadā – 3, bet 2017. gadā 6 darbinieki, par katru papildu darbinieku aprēķināmi papildu 2%, kopā apgrozījumam piemērojot 19% MUN likmi.

Foto: Aivars Silins

MUN likmes ir palielinātas no 9% līdz 15%, savukārt 2017. gadā mikrouzņēmumi ar apgrozījumu līdz 7000 EUR var piemērot 12% likmi.

Ja sākotnēji pirmajos ceturkšņos darbinieku skaits vai apgrozījums atbilst tam, lai nepiemērotu paaugstinātu MUN likmi, bet turpmākos ceturkšņos tomēr darbinieku skaits un apgrozījums tiek pārsniegts un uzņēmumam nav tiesību saglabāt MUN 15% likmi, uzņēmums precīzē arī iepriekšējo ceturkšņu deklarācijas, koriģējot MUN likmi uz augstāku.

NODOKĻI

**1. TABULA
MUN sadalījums valsts budžetā**

Nodeva/ gads	SIA, individuālais uzņēmums (IK) vai zemnieka vai zvejnieka saimniecības		Fiziskā persona, kas reģistrēta VID kā saimnieciskās darbības veicējs		IK, individuālā uzņēmuma vai zemnieka vai zvejnieka saimniecības, kuras īpašnieks iepriekšējā taksācijas periodā no individuālā uzņēmuma, zemnieka vai zvejnieka saimniecības ienākuma maksāja IIN	
	2016	2017	2016	2017	2016	2017
Uzņēmējdarbības riska valsts nodevas kontā	0,1%	0,1%	–	–	0,1%	0,1%
VSAOI kontā	65%	80,0%	65%	80%	65%	80,0%
IIN kontā	30%	18,8%	35%	20%	34,9%	19,9%
UIN kontā	4,9%	1,1%	–	–	–	–

Nr. 1 (43), 2017. gada janvāris 11

- ▶ Tāpat ir ielikts atvieglojums attiecībā uz minimālā nodokļa – 50 EUR maksāšanu, ja taksācijas periodā (kalendāra gadā) mikrouzņēmumam nav bijis apgrozījums vai aprēķinātā MUN summa nepārsniedz 50 EUR, proti, to nepiemēro proporcionāli par tām taksācijas gada kalendāra dienām, kurās MUN maksājams kopj bērnu līdz divu gadu vecumam, kā arī pārejošas darbnespējas, grūtniecības un dzemdību atvaļinājuma kalendāra dienām, par kurām maksājājam ir izsniegta darbnespējas lapa „B”.

Deklarāciju labošanas ierobežojumi

Būtiski, ka no 2017. gada ir samazināta iespēja labot MUN deklarācijas, proti, **par pārskata ceturksni deklarācijas var precizēt ne vairāk kā divas reizes mēneša laikā pēc MUN deklarācijas iesniegšanas termiņa.** Pēc tam mikrouzņēmumam

Atbalstu piešķir tikai tiem uzņēmumiem, kas jau ir izturējuši biznesa idejas kvalitātes un ilgtspējas pārbaudi.

NODOKĻI

ir tiesības iesniegt tikai tādus MUN deklarācijas precizējumus, kas nemaina vai palielina maksājamo nodokļa apmēru.

Jaunuzņēmumi

Galvenā šā gada nodokļu inovācija ir nodokļu atvieglojumi jaunuzņēmumiem. Īpašais režīms jaunuzņēmumiem ir noteikts Jaunuzņēmumu darbības atbalsta likumā. Jaunuzņēmumu atbalsta pasākumi ietver:

- iespēju veikt VSAOI maksājumus no bāzes 2 minimālo mēneša algu apmērā;
- līdz 100% uzņēmumu ienākuma nodokļa (UIN) atlaide;
- jaunuzņēmumu darbaņēmējiem – tiesības nemaksāt iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN).

Ar jaunuzņēmumu saprot uzņēmumu ar augstas izaugsmes potenciālu, kuras pamatdarbība ir saistīta ar mērogojamu biznesa modeļu un inovatīvu produktu izstrādi, ražošanu vai attīstību. Vienkāršāk sakot – šādi ir plānots atbalstīt inovācijas, radošas un veiksmīgas biznesa idejas. Tomēr ne katras jaunas biznesa idejas autors varēs pretendēt uz jaunuzņēmumiem paredzēto atbalstu: likumdevējs ir noteicis virkni kritēriju, kas ļauj atbalstu piešķirt tikai tiem uzņēmumiem, kas jau ir izturējuši biznesa idejas kvalitātes un ilgtspējas pārbaudi:

- ir piesaistījuši kvalificēta riska kapitāla investoru ar vismaz 30 000 EUR ieguldījumu tās pamatkapitālā;
- kapitālsabiedrība veic komercdarbību pirmos 5 gadus kopš tās reģistrēšanas komercreģistrā;

- ieņēmumi no saimnieciskās darbības nav sasnieguši 5 000 000 EUR pirmajos 5 gados kopš tās reģistrēšanas dienas;
- ieņēmumi no saimnieciskās darbības nav sasnieguši 200 000 EUR pirmajos 2 gados kopš tās reģistrēšanas;
- peļņa kopš kapitālsabiedrības reģistrēšanas dienas netiek sadalīta dividendēs un tiek novirzīta tās attīstībai;
- kapitālsabiedrība nav reorganizēta, nav vertikāli integrēta, nepastāv līdzdalība citā kapitālsabiedrībā, nav veikta uzņēmuma pāreja Komerclikuma 20. panta izpratnē un tā pamatkapitāla daļas (akcijas) nav atsavinātas;
- kapitālsabiedrība atbilst vismaz vienai no šādām inovatīvām pazīmēm:
 - kapitālsabiedrībai pieder vai ir pieteiktas inovatīva produkta īpašumtiesības,
 - vismaz 70% no nodarbinātā personāla ir maģistra grāds vai doktora grāds,
 - pētniecībai un attīstībai ir novirzīti vismaz 50% no kapitālsabiedrības izdevumiem kopš tās reģistrēšanas komercreģistrā.

UIN aprēķināšanas vajadzībām gan jāņem vērā, ka jaunuzņēmuma UIN atlaide nav izmantojama, lai segtu izdevumus, kas nav saistīti ar saimniecisko darbību, soda naudas un līgumsodus, uzkrājumus, ieturējuma nodokli par maksājumiem nerezidentiem, zaudētos parādus, izdevumus no aktīvu pārvērtēšanas, starpību starp preces vai pakalpojuma cenu un tirgus vērtību. Par šādiem izdevumiem jaunuzņēmumam nāksies aprēķināt UIN un nomaksāt to valsts budžetā.

Tāpat svarīgi piebilst, ka jaunuzņēmumi nav tiesīgi segt iepriekšējos gados radušos zaudējumus.

Savukārt IIN aprēķināšanai darbaņēmējiem nav tiesību piemērot neapliekamo minimumu, attaisnotos izdevumus, atvieglojumus par apgādājamiem, kā arī paši darbaņēmēji nevar būt apgādājami.

Uzņēmumu ienākuma nodoklis (UIN)

Reprezentatīvās kravas automašīnas

Līdz šim auto iegādes un uzturēšanas izmaksu atskaitīšanas ierobežojumi attiecās tikai uz vieglajām pasažieru automašīnām. No 2017. gada reprezentatīva auto statuss tiek piešķirts arī kravas automašīnām ar pilnu masu līdz 3000 kg, kuru cena pārsniedz kura vērtība bez PVN pārsniedz 50 000 EUR, ja sēdvietu skaits ir 3 vai vairāk un ja tas ir klasificēts par kravas automobili (N1 kategorija), bet pēc būtības ir vieglais automobīlis (M1 kategorija). Šis izmaksu atskaitīšanas ierobežojums ir ieviests, lai nepieļautu, ka uzņēmumi kā saimnieciskās darbības izmaksas UIN aprēķināšanas vajadzībām atskaita iegādes un ekspluatācijas izdevumus par tādām automašīnām, kas tikušas pierēģistrētas kā kravas automašīnas, lai gan pēc izmantošanas mērķa ir domātas pasažieriem.

Iepriekšējo gadu zaudējumu segšana

Uzņēmumi varēs turpināt segt iepriekšējo gadu zaudējumus. Tomēr, lai nodrošinātu līdzekļu pieplūdumu valsts budžetam, iepriekšējo gadu zaudējumu segšanai noteikti šādi kritēriji:

- zaudējumi radušies 2008. gadā vai nesēnākā taksācijas periodā,
- apliekamo ienākumu var samazināt par ne vairāk kā 75% no konkrētajā gadā aprēķinātā apliekamā ienākuma.

UIN avansa maksājumi

UIN avansa maksājumu turpmāk aprēķinās EDS sistēma. Nodokļu maksātājiem vairs nebūs jāaprēķina avansa maksājums, meklējot Centrālās statistikas pārvaldes datus par patēriņa cenu indeksa izmaiņām.

Iedzīvotāju ienākuma nodoklis (IIN)

No 2017. gada 1. janvāra minimālā darba alga tiek palielināta no 370 EUR līdz 380 EUR mēnesī.

Darba ņēmējiem, kam darba devējs nodrošina ēdināšanu, ēdināšanas izmaksas līdz 480 EUR gadā netiks iekļautas ienākumos, par kuriem jāmaksā algas nodoklis. Šo atbrīvojumu nevar piemērot, ja darba devējs ir valsts, pašvaldības, publiskas personas vai publiski privātā kapitālsabiedrība. Citiem darba devējiem ir jāizpilda virkne kritēriju, lai iegūtu tiesības neaplikt ēdināšanu, tai skaitā:

- 1) izdevumiem jābūt noteiktiem koplīgumā;
- 2) tie nepārsniedz 5% no kopējā darba devēja bruto algu fonda;
- 3) tiek nodarbināti vismaz 6 darbinieki;
- 4) darba devējs veicis saimniecisko darbību vismaz 1 gadu pirms atbrīvojuma piemērošanas.

Ar IIN neapliks arī stipendijas līdz 280 EUR un bez ierobežojuma – stipendijas, ko izmaksā ārstniecības iestādes medicīnas programmas apguves veicināšanai personām, kas studē medicīnu. (Lasītājiem jāņem vērā, ka arī stipendiju atbrīvojumiem ir savi nosacījumi un ierobežojumi, tādēļ katrā gadījumā ir jāiepazīstas ar IIN likumu.)

Attiecībā uz neapliktamā ienākuma noteikšanu par iemaksām privātajos pensiju fondos ir veikti grozījumi, kas turpmāk nepieļaus IIN atvieglojuma izmantošanu, ja pensijas fondā iemaksātā nauda tiks izmaksāta tajā pašā vai nākamajā gadā. Šis grozījums ir veikts, lai ierobežotu manipulācijas ar IIN aprēķiniem, iemaksājot fondos naudu un drīz pēc tam to izmaksājot atpakaļ.

Tāpat būtiski grozījumi, ja gada laikā no kāda kapitāla aktīva gūts gan ienākums, gan zaudējumi, proti, likums paredz, ja taksācijas gada laikā aprēķinātais kapitāla pieaugums no viena kapitāla aktīva atsavināšanas ir negatīvs, bet no cita kapitāla atsavināšanas pozitīvs un neveidojas kapitāla pieaugums, vai tā summa ir negatīva, maksātājam nav jāaprēķina nodoklis no visa apliekamā ienākuma. Tātad gada ietvaros zaudējumi no cita kapitāla aktīva atsavināšanas tiek ņemti vērā.

Valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas (VSAOI)

No 2017. gada 1. jūlija vairs nevarēs labot ziņas par darba ņēmējiem – ierakstus par darba ņēmēja statusa iegūšanas un zaudēšanas datumiem.

Tiek ieviesta speciāla pieceja taksometriem – fiksēts VSAOI avansa maksājums 130 EUR mēnesī par katru automašīnu.

Pievienotās vērtības nodoklis (PVN)

Īpašais apgrieztā PVN režīms neapstrādātu dārgmetālu, dārgmetālu sakausējumu un ar dārgmetālu plāķētu metālu piegādēm

Šis solis, lai arī novēlots, bet ir loģisks turpinājums cīņai ar PVN izkrāpšanu Latvijā. Igaunijā apgrieztā kārtība dārgmetāliem tika ieviesta jau 2014.

Vairs nebūs jāaprēķina avansa maksājums, meklējot Centrālās statistikas pārvaldes datus par patēriņa cenu indeksa izmaiņām.

gadā, kad arī PVN izkrāpšanu ar dārgmetāliem vilnis pārnāca uz Latviju, kam sekoja neskaitāmi uzrēķini šajā nozarē strādājošiem uzņēmumiem.

Latvijā jau pirms iestāšanās ES bija ieviesta īpašā kārtība kokmateriāliem un ar tiem saistītajiem pakalpojumiem, kas tiek arvien paplašināta, pēc tam preču un pakalpojumu saraksts, kuriem piemērojama īpašā apgrieztā PVN piemērošana tika paplašināts uz būvniecības pakalpojumiem un metāllūžņiem, kā arī no 2016. gada 1. aprīļa mobilo telefonu, planšetdatoru, klēpj datoru un integrālās shēmas ierīču piegādēm un no 2016. gada 1. jūlija graudaugu un tehnisko kultūru piegādēm.

Nozares, kurās var ieviest apgrieztu PVN piemērošanu, iepriekš nesaskaņojot to ar Eiropas Komisiju, minētas Padomes direktīvas 2006/112/EC (PVN direktīvas) 199.a pantā. Cita starpā šajā pantā minētas tādas nozares kā:

- CO₂ emisijas kvotas;
- telefoni;
- mikroprocesori;
- gāze, elektrība un to sertifikāti;
- telekomunikāciju pakalpojumi;
- spēļu konsoles;
- planšetdatori un klēpj datori;
- cukurbietes un graudi;
- noteikti metāli, t.sk. dārgmetāli un investīciju zelts;
- lietotas mantas;
- mākslas, kolekciju un antikvārie priekšmeti.

Attiecīgi īpašās kārtības piemērošana varētu tikt arvien paplašināta. ▶

NODOKĻI

Nr. 1 (43), 2017. gada janvāris **13**

NODOKĻI

- Īpaša kārtība dārgmetāliem neattiecas uz darījumiem ar ieguldījumu zeltu, kam PVN vispār nepiemēro. Lai piemērotu īpašo kārtību, darījumiem jānotiek, izmantojot bezskaidras naudas norēķinus.

Reprezentatīvās kravas automašīnas

Papildināts to reprezentatīvo automašīnu saraksts, par kurām priekšnodoklis nav atskaitāms pilnībā, proti, turpmāk ne tikai par vieglo pasažieru, bet arī kravas automašīnu ar pilnu masu līdz 3000 kilogramiem, kas ir reģistrētas kā kravas furgons un kam ir vairāk nekā trīs sēdvietas (ieskaitot vadītāja sēdvietu) un kuras vērtība bez PVN pārsniedz 50 000 EUR samaksātais PVN par iegādi, nomu un importu nebūs atskaitāms. Tāpat arī PVN, par citām izmaksām par šo automašīnu uzturēšanu, piemēram, remontu un degvielu nebūs atskaitāmas.

Priekšnodoklis tomēr ir atskaitāms, ja reprezentatīvo automašīnu izmanto apliekamo darījumu nodrošināšanai, ko atbilstoši dokumentē un pierāda (ar GPS vai maksājot UVTN).

PVN deklarācijas

Vairs nebūs pusgada PVN deklarācijas, proti, taksācijas periods būs tikai ceturksnis vai mēnesis. Turklāt no jauna reģistrētajiem PVN maksātājiem vismaz pirmos 6 mēnešus PVN deklarācijas periods būs mēnesis, izņemot valsts un pašvaldību iestādes, kuras reģistrējušās būvniecības pakalpojumu saņemšanai, – tām atskaites periods būs ceturksnis.

Priekšnodoklis tomēr ir atskaitāms, ja reprezentatīvo automašīnu izmanto apliekamo darījumu nodrošināšanai.

Atcelts atsevišķu deklarāciju iesniegšanas pienākums: lauksaimniekiem atcelta prasība iesniegt atsevišķu pārskatu par taksācijas gadā no katra konkrētā lauksaimnieka saņemtās lauksaimniecības produkcijas daudzumu un vērtību. Savukārt arī pārējiem nodokļu maksātājiem vairs nebūs jāsniedz PVN deklarācijas pielikums „Piegadāto preču vērtību sadalījumā pa brīvostām un speciālajām ekonomiskajām zonām”.

Citi

Veikta likumā paredzēto sliekšņu un vērtību noapaļošana līdz pilniem EUR.

Akcīzes nodoklis

Kā jau katru gadu, arī no 2017. gada 1. janvāra spēkā stājas jaunas akcīzes nodokļa likmes tabakas izstrādājumiem. Veco un jauno likmju salīdzinājumu skatīt 2. tabulā. Nodokļu maksātājiem, kuru darbība ir saistīta ar tabakas izstrādājumu tirdzniecību, ir jāņem vērā, ka, mainoties likmēm, jānodrošina tabakas izstrādājumu krājumu inventarizācija.

Izložu un azartspēļu nodevas un nodokļi

Ar grozījumiem ieviests jauns izložu veids – interaktīvās izlozes. Šīs izlozes organizēšanas licences cena ir 10 000 EUR par katru kalendāra gadu. Tāpat ir mainīta izložu nodokļu aprēķināšanas kārtība. Līdz šim likums noteica nodokļa apmēru izlozēm un momentloterijām 10% apmērā no biļešu realizācijas. Turpmāk nodokļa likme tiks aprēķināta, sasaistot to ar izlozes laimestu fondu:

- 1) 10% apmērā no izlozes biļešu realizācijas ieņēmumiem, ja izlozes norādītais laimestu fonds ir mazāks par 60% no biļešu realizācijas ieņēmumiem;
- 2) 10% apmērā no izlozes biļešu realizācijas ieņēmumiem, no kuriem atskaitīti izmaksai aprēķinātie laimesti, ja izlozes norādītais laimestu

2. TABULA

Akcīzes nodokļa likmes izmaiņas tabakas izstrādājumiem

	2016	01.01.2017 – 30.06.2017	01.07.2017 – 31.12.2017	01.01.2018 – 30.06.2018	01.07.2018 – 31.12.2018	2019
Cigāri un cigarillas (1000 gab.)	42,69	58	58	73	73	88
Cigaretes (1000 gab.)	60 + 25% no maksimālās Mt** cenas, ne mazāk kā 100	60 + 25% no maksimālās Mt cenas, ne mazāk kā 100	67 + 20% no maksimālās Mt cenas, ne mazāk kā 99	67 + 20% no maksimālās Mt cenas, ne mazāk kā 99	69.5 + 20% no maksimālās Mt cenas, ne mazāk kā 103,50	69.5 + 20% no maksimālās Mt cenas, ne mazāk kā 103,50
Smēķējamā tabaka (1000 g)	62	62	62	66	66	70
Tabakas lapas (1000 g)	62	62	62	66	66	70
Karsējamā tabaka (1000 g)	62	62	62	66	66	70

* Likmes norādītas EUR.

** Mt cena – mazumtirdzniecības cena.

- fonds pārsniedz 60% no biļešu realizācijas ieņēmumiem;
- 3) 10% apmērā no interaktīvās izlozes biļešu realizācijas ieņēmumiem, no kuriem atskaitīti izmaksātie laimesti.

Jaunumi, kas izriet no likuma „Par nodokļiem un nodevām”

Nodokļu un nodevu likumā ir daudz jaunu, tādēļ uzskaitīsim ievērojamākos.

Interneta tirdzniecības vietnēm

No jaunā gada par struktūrvienību uzskata, tātad tā ir jāreģistrē Valsts ieņēmumu dienstā (VID), arī tīmekļa vietni vai mobilo aplikāciju, kurā ir izvietotas preču vai pakalpojumu tirdzniecības un pasūtījumu pieņemšanas vai komplektēšanas sistēmas, pasūtījumu/norēķinu sistēma.

Interneta sludinājumu pieņēmējiem un ievietotājiem

Būtiski jaunumi arī **interneta sludinājumu ieviešanas pakalpojumu** sniedzējiem – tiem pēc VID pieprasījuma saņemšanas ir pienākums sniegt to rīcībā esošo informāciju par nodokļu maksātājiem, kuri izvietoja sludinājumus. Kā arī jaunumi **sludinājumu ievietotājiem**: nodokļu maksātājam, piedāvājot precīz/pakalpojumu internetā, ir pienākums sevi identificēt, norādot šādu informāciju:

- saimnieciskās darbības faktiskās veikšanas vietu (adresi, tīmekļa vietni utt.) un
- fiziskajai personai – nodokļu maksātāja reģistrācijas koda otro daļu.

Paplašināts pienākums ziņot VID par aizdomīgiem darījumiem

Noziedzīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas un terorisma finansēšanas novēršanas likuma subjektam, konstatējot **aizdomīgu darījumu, no 2017. gada 1. janvāra ir pienākums nekavējoties ziņot arī VID** par tādu personu, kurš ir Latvijas rezidents. Atgādinām, ka informāciju par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā no 2016. gada 1. aprīļa VID jau saņem no kredītiestādēm un maksājumu pakalpojumu sniedzējiem.

Par likuma subjektiem uzskatāmi: nodokļu konsultanti, ārpakalpojuma grāmatveži, zvērīnāti revidenti vai to veidotas komercsabiedrības, zvērīnāti notāri, zvērīnāti advokāti u.c. juridisko pakalpojumu sniedzēji, personas, kas darbojas kā aģenti vai starpnieki darījumos ar nekustamo īpašumu; izložu un azartspēļu organizētāji; personas, kas sniedz inkasācijas pakalpojumus; juridiskas vai fiziskas personas, kas darbojas ar transportlīdzekļu tirdzniecību, ar kultūras pieminekļu tirdzniecību, ar dārgmetālu, dārgakmeņu, to izstrādājumu tirdzniecību; cita veida preču tirdzniecību vai pakalpojumu sniegšanu; kā arī ar starpniecību visos minētajos darījumos.

Savukārt zvērīnātām notāram kā subjektam ir papildu pienākums iesniegt ziņojumu VID arī par katru gadījumu, kad mantinieks, iesniedzot mantojamās mantas sarakstu ar mantas novērtējumu, mantojuma masas sastāvā ir norādījis neregistrējamu kustamu mantu (tajā skaitā skaidru naudu), kuras novērtējums pārsniedz 15 000 EUR.

Ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā var iesniegt, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu.

Būtiski paplašinātas VID pilnvaras

VID no nākamā gada ir būtiski paplašinātas pilnvaras, veicot piedziņas pasākumus, piemēram, apķīlājot naudas līdzekļus nodokļu maksātāja kontos, vai arī VID var piemērot transportlīdzekļa atsavināšanas aizliegumu, uzsākot nodokļu administrēšanas pasākumus.

Ziņojumu par aizdomīgiem darījumiem nodokļu jomā var iesniegt, izmantojot VID Elektroniskās deklarēšanas sistēmu.

Tāpat VID var pieņemt lēmumu par domēna vārda atslēgšanu, ja:

- maksātājs tīmekļa vietni izmanto neregistrētas saimnieciskās darbības veikšanai;
- nerezidents vietni izmanto Latvijā un tam veidojas patstāvīgā pārstāvniecība, bet nav to reģistrējis;
- vietne nav reģistrēta kā struktūrvienība;
- maksātājs nav sevi identificējis, piedāvājot precīz/pakalpojumu internetā;
- ja apturēta saimnieciskā darbība.

Minētā lēmuma apstrīdēšana neaptur tā izpildi. **Papildināti nodokļu maksātāja pienākumi ar pienākumu saglabāt ieņēmumus/izdevumus apliecinātos attaisnojuma dokumentus līdz dienai, kad tie nepieciešami, lai izpildītu prasības par saimnieciskās darbības izsekojamību, bet ne mazāk kā 5 gadus; kā arī nodrošināt VID pārstāvim piekļuvi jebkurai ar saimniecisko darbību saistītai informācijai un datu nesējiem.**

Ir ieviesti arī daži jaunumi par labu ātrākai nodokļu parādu nomaksai – samazinot nokavējuma naudas likmi nodokļu pamatparādam, kas iekļauts VID lēmumā par nokavēto nodokļu maksājumu labprātīgu samaksu. Attiecīgi nokavējuma naudas likme 0,05% par katru nokavēto dienu parādu labprātīgas samaksas gadījumā samazināta līdz 0,025% par katru nokavēto dienu. Ja nodokļu maksātājs neievēro parāda maksāšanas termiņus un VID lēmums tiek atcelts, arī nokavējuma naudas par nesamaksāto pamatparādu jāmaksā pilnā apmērā.

NODOKĻI

- Tiek pārtraukta nokavējuma naudas aprēķināšana, nokavējuma naudas summai sasniedzot divas piektdaļas (40%) no nokavētā maksājuma (pamatparāda) apmēra (līdz šim nokavējuma naudas aprēķināšana tika pārtraukta, sasniedzot pamatparāda apmēru).

Ģenerāluzņēmēja pienākumi publiskajos iepirkumos

Viens no būtiskākajiem jaunumiem ir galvenā būvdarbu veicēja atbildības nodrošinājums par apakšuzņēmēja darba ņēmējiem, kas nodarbināts publiska būvdarbu līguma vai būvdarbu līguma ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju izpildē. Galvenais būvdarbu veicējs ir būvdarbu veicējs, kas ir noslēdzis publisku būvdarbu līgumu ar pasūtītāju **Publisko iepirkumu likuma** vai būvdarbu līgumu ar sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju **Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likuma** izpratnē un atsevišķu publiska būvdarbu līguma vai būvdarbu līguma (turpmāk – būvdarbu līgums) daļu nodod izpildei apakšuzņēmējam un kura pienākums ir izpildīt būvdarbu līgumu. Atbildības nodrošinājums ir galvenā būvdarbu veicēja ikmēneša sociālās apdrošināšanas iemaksu maksājums par apakšuzņēmēja darba ņēmēju, kas pakļauts Latvijas sociālai apdrošināšanai un kas nodarbināts būvobjektā. Ja galvenais būvdarbu veicējs nesamaksā atbildības nodrošinājumu, tam:

- tiek aprēķināta nokavējuma nauda par katru nokavēto dienu;
- to piedzen bezstrīda kārtībā.

NODOKĻI

Atbildības nodrošinājums ir galvenā būvdarbu veicēja ikmēneša sociālās apdrošināšanas iemaksu maksājums par apakšuzņēmēja darba ņēmēju.

Skaidras naudas deklarēšana

Nolūkā samazināt ēnu ekonomikas ipatsvaru un ņemot vērā Valsts iestāžu darba plānu ēnu ekonomikas ierobežošanai 2016.–2020. gadam, **no 2017. gada fiziskajām personām, kas neveic saimniecisko darbību, ir aizliegts veikt darījumus skaidrā naudā, kuru summa pārsniedz 7200 EUR**, neatkarīgi no tā, vai darījums tiek veikts vienā vai vairākās operācijās. Atbildība par šī ierobežojuma pārkāpšanu ir naudas sods 15% apmērā no veiktā darījuma summas.

Lai novērstu iespējamību, ka darījumi tiks slēgti ar atpakaļejošu datumu, pārejas noteikumos paredzēts, ka darījumiem skaidrā naudā, kuru summa pārsniedz 7200 EUR un kuri noslēgti pirms 2017. gada 1. janvāra, norēķinu kārtība maināma

uz bezskaidras naudas maksājumu līdz 2018. gada 1. janvārim, ja šo darījumu pilnīga vai daļēja izpilde paredzēta pēc 2017. gada 1. janvāra.

Transportlīdzekļu ekspluatācijas nodoklis un uzņēmumu vieglo transportlīdzekļu nodoklis

Galvenās izmaiņas skars tos, kas Latvijā pārvietojas ar citās valstīs reģistrētām automašīnām. No 2017. gada tām personām, kuru deklarētā dzīvesvieta ir Latvijā un kas piedalās ceļu satiksmē ar citās valstīs reģistrētām automašīnām, būs jāveic ekspluatācijas nodokļa maksājums, aprēķinot to atbilstoši tam, cik ilgi plānots to izmantot ceļu satiksmē:

- par dienu – 10 EUR;
- par mēnesi – 250 EUR;
- par 6 mēnešiem – 600 EUR;
- par gadu – 1000 EUR.

No 2017. gada palielināta transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa likme, likmes izmaiņas apkopotas 3. tabulā. Šīs likmes attiecas uz tām automašīnām, kas pirmo reizi reģistrētas 01.01.2005. un vēlāk un par kuru radīto CO₂ izmešu daudzumu nav datu transportlīdzekļu reģistros. Likme tāpat kā līdz šim tiek noteikta trīs daļās, tās summējot.

Atzinīgi jānovērtē, ka ir pieņemtas un publicētas plānotās transportlīdzekļu ekspluatācijas nodokļa likmes, kas būs spēkā no 2019. gada.

3. TABULA

	2016. gada likme (EUR)	2017. gada likme (EUR)
Par pilno masu		
līdz 1500 kg	14,23	15
1501 – 1800 kg	29,88	32
1801 – 2100 kg	51,22	55
2101 – 2600 kg	65,45	70
2601 – 3000 kg	78,26	84
3001 – 3500 kg	91,06	97
virs 3500 kg	102,45	110
Par motora tilpumu		
līdz 1500 cm ³	8,54	9
1501 – 2000 cm ³	21,34	23
2001 – 2500 cm ³	34,15	37
2501 – 3000 cm ³	51,22	55
3001 – 3501 cm ³	85,37	91
3501 – 4000 cm ³	149,40	160
4001 – 5000 cm ³	213,43	228
virs 5000 cm ³	277,46	297
Par motora maksimālo jaudu		
līdz 55 kW	8,54	9
56 – 92 kW	21,34	23
93 – 129 kW	34,15	37
130 – 166 kW	51,22	55
167 – 203 kW	85,37	91
204 – 240 kW	149,40	160
241 – 300 kW	213,43	228
virs 300 kW	277,46	297

4. TABULA

CO ₂ izmešu daudzums	Likme 2019. gadā (EUR)
līdz 50 g / 1km	0
51 – 95 g / 1km	12
96 – 115 g / 1km	48
116 – 130 g / 1km	84
131 – 155 g / 1km	120
156 – 175 g / 1km	144
176 – 200 g / 1 km	168
201 – 250 g / 1 km	264
251 – 300 g / 1km	408
301 – 350 g / 1km	552
virs 351 g / 1km	756
Papildus šīm likmēm – 300 EUR likme, ja automašīnas motora tilpums ir lielāks par 3500 cm ³	

Automašīnām, kas reģistrētas, sākot no 01.01.2009., mainīsies arī nodokļa aprēķināšanas princips – līdzšinējo trīs faktoru kombinācijas vietā būs jāizmanto automašīnas izmešu dati. Saprotams, ka ekoloģisku automobiļu izmantošanas veicināšanai mazākā nodokļa likme ir tām automašīnām, kas ir videi draudzīgākas. Tām automašīnām, kas Latvijā ir reģistrētas līdz 31.12.2016., vēl divus gadus spēkā būs līdzšinējā nodokļa aprēķināšanas kārtība (sk. 3. tabulu).

Pārejas noteikumi paredz, ka nodokļa aprēķināšanas princips, kas balstīts uz automašīnas radīto CO₂ izmešu daudzumu, ir jāizmanto arī, aprēķinot ekspluatācijas nodokli par automašīnām, kas pirmo reizi reģistrētas, sākot no 01.01.2009., un Latvijā tiks reģistrētas no 01.01.2017. Likmes apkopotas 4. tabulā.

Tādējādi tiem uzņēmumiem, kas nākošgad plāno iegādāties automašīnas, ievēdot tās no ārzemēm, ir jārēķinās ar šajā tabulā norādītajām likmēm.

No 2017. gada atcelts vieglo automobiļu un motociklu nodoklis, kas līdz šim bija maksājams, pirmo reizi reģistrējot Latvijā no citām valstīm ievestus spēkratus.

Pēcvārds

Gan Mikrouzņēmumu nodokļa likuma, gan likuma „Par valsts sociālo apdrošināšanu” pieņemtajos (bet raksta tapšanas laikā vēl Valsts prezidenta neizsludinātajos) grozījumos jau ir iekļauts turpmākais darba uzdevums ministrijām: izstrādāt risinājumu attiecībā uz tām sociāli apdrošinātajām personām, kam ir zems obligāto iemaksu objekts. Saprotams, ka 2017. gads būs mikrouzņēmumu pēdējais gads, tādēļ, tuvojoties 2018. gadam, intrīga saglabājas – kā atbalstīsim mazos uzņēmumus turpmāk. Tāpat valdība ar sociālajiem partneriem ir vienojusies, ka līdz 2017. gada 1. aprīlim tiks izstrādāta jauna nodokļu stratēģija.

Materiāls tapis sadarbībā ar

